

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»  
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ  
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА  
КАФЕДРА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

# ШЕРЕШЕВСЬКІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*МАТЕРІАЛИ  
Всеукраїнської наукової конференції*

*Одеса,  
3 грудня 2025 року*

Одеса  
Фенікс  
2025

**За загальною редакцією**  
доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонова*

**Упорядники-укладачі:**

*Давидова Ірина Віталівна* – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;  
*Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна* – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Павлова Вікторія Георгіївна* – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Лешикова Єлизавета Сергіївна* – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

**Організаційний комітет Всеукраїнської наукової конференції:**

*Харитонов Євген Олегович* – д.ю.н., завідувач кафедри цивільного права НУ «ОЮА», член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, проф.;  
*Давидова Ірина Віталівна* – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;  
*Зубар Володимир Михайлович* – к.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Кривенко Юлія Василівна* – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна* – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Павлова Вікторія Георгіївна* – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Матійко Микола Володимирович* – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;  
*Лешикова Єлизавета Сергіївна* – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

*Матеріали видано в авторській редакції.*

*Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції та їхні наукові керівники, які рекомендували ці матеріали до друку.*

III 49      **Шерешевські цивілістичні читання: захист прав приватної особи в умовах війни** : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 3 груд. 2025 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. Є. Харитонова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 250 с. – Режим доступу: ...  
ISBN 978-617-8763-00-8

Збірник містить результати наукових досліджень, присвячених питанням захисту прав приватної особи. У виданні представлено актуальні теоретичні та прикладні напрацювання, що висвітлюють питання окремих аспектів захисту прав приватної особи, удосконалення механізму правового регулювання, створення нових правових інститутів, доповнення чинних нормативно-правових актів, що своєю чергою додатково актуалізує оновлення цивільного законодавства на підґрунті загального концепту приватного права.

Збірник адресовано студентам, викладачам, науковцям і всім, хто цікавиться теорією, практикою, історією та перспективами розвитку правової науки.

УДК 347.1/7

|                                                                                                                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Менджул Марія Василівна</b><br>ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ТРАНСКОРДОННІ<br>РИНКИ ПРАЦІ .....                                                                                                              | 161 |
| <b>Мошинська Яна Степанівна</b><br>ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ В УМОВАХ<br>ВОЄННОГО СТАНУ .....                                                                                                            | 165 |
| <b>Nekit K.</b><br>EXTENTION OF CONSTITUTIONAL PRINCIPLES AND FUNCTIONSTO<br>DIGITAL ASSETS.....                                                                                                                           | 169 |
| <b>Orzikh Yurii Hennadiiovych</b><br>SUCCESSION UNDER SWEDISH LAW AND ITS RELATIONSHIP WITH<br>SUCCESSION UNDER UKRAINIAN LAW: CONFLICTS OF LAWS IN<br>CROSS-BORDER SUCCESSION.....                                        | 172 |
| <b>Оскілко Олексій Олегович</b><br>ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ<br>ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....                                                                               | 176 |
| <b>Павлова Вікторія Георгіївна</b><br>ПОДВІЙНА ПРИРОДА ВЕНДИНГОВИХ ПРАВОВІДНОСИН .....                                                                                                                                     | 181 |
| <b>Петров Володимир Володимирович</b><br>ЩОДО РОЛІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ<br>ПІДПРИЄМЦІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТИМУЛЮЮЧОЇ ФУНКЦІЇ<br>ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА .....                                                    | 184 |
| <b>Резніченко Семен Васильович, Поліщук Вероніка Романівна</b><br>ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ДІТЕЙ .....                                                                                                                     | 188 |
| <b>Ромась Денис Сергійович</b><br>ЦИФРОВІ ФОРМИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ:<br>ЕЛЕКТРОННІ ДОГОВОРИ, СМАРТ-КОНТРАКТИ ТА<br>ГІГ-КОНТРАКТИ.....                                                                           | 191 |
| <b>Ромась Марія Іванівна</b><br>ПРОБЛЕМАТИКА БАГАТОРІВНЕВОСТІ ІНТЕРЕСУ ПУБЛІЧНО-<br>ПРАВОВИХ УТВОРЕНЬ У ПРИВАТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....                                                                                     | 195 |
| <b>Сафончик Оксана Іванівна</b><br>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВІЙНИ ...                                                                                                                                   | 198 |
| <b>Скрагленко Марія Ростиславівна</b><br>ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ФІЗИЧНИМ ОСОБАМ<br>ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ: ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ТА<br>ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ. ПРОБЛЕМАТИКА В ПРАВОВОМУ<br>РЕГУЛЮВАННІ І ПРОПОЗИЦІЇ..... | 201 |
| <b>Спасова Катерина Іванівна</b><br>РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ<br>ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....                                                                                            | 209 |

прав, оспоровання батьківства. Рішення, внесені до ЄДРСР, за 2019 рік – липень 2022 року. URL: [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/sud\\_pract/Oglyad\\_KCS\\_batkivstvo.pdf?utm\\_source](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/sud_pract/Oglyad_KCS_batkivstvo.pdf?utm_source)

***Nekit K.***

*Doctor of Law, Professor,  
Research Fellow and Lecturer of the University  
of Mannheim (Germany),  
Professor of the Civil Law Department,  
National University “Odesa Law Academy”*

## **EXTENTION OF CONSTITUTIONAL PRINCIPLES AND FUNCTIONS TO DIGITAL ASSETS**

The concept of property serves not only as a central institution of private law but also as a constitutional guarantee that mediates the relationship between individual autonomy and collective regulation. Introduction of the concept of digital property raises questions about whether, and how, constitutional understandings of property should evolve to address digital transformations.

Historically, the private law approach prevails in the digital sphere, i.e. most relations between digital actors are regulated by contracts. However, this approach is increasingly showing its inefficiency from the perspective of users' (humans') rights protection. Having no clear mechanisms for the protection of fundamental human rights, digital platforms providing digital services regulate them in their terms pursuing own economic interests [1]. Digital platforms act as private regulators with the ability to grant, restrict, or revoke users' rights, including those related to digital possessions. As Lynner and others observe, digital values are often provided in terms of a license agreement, with users stripped of core rights (e.g. inheritance) unless traditional property law is applied. This corporate control over digital goods risks a new “digital feudalism” [2].

Suzor in his paper on digital constitutionalism adherently reveals, how social media platforms violate core values of the Rule of Law, such as consent, equality and predictability, and procedural fairness. He argues, that although these values have historically been limited to the public

sphere, they still provide “a useful guide to understanding the role that private online platforms play in governing social life” [3].

Such power asymmetry prompts researchers to raise the issue of violations of human rights by private regulations developed and implemented by online intermediaries [1, 4]. Therefore, the need to introduce public-law principles for regulating relations between digital actors and the need for state intervention to ensure fundamental human rights in the digital environment is becoming more and more clear. Regulation of technologies and new relations in the digital environment should be based on fundamental human rights and constitutional principles. A significant step in this direction within the EU was taken by adopting Digital Services Act (2022), which aims to limit the power of digital platforms. However, its scope remains largely centered on content moderation, systemic risk mitigation, and user-rights procedures, making it insufficient for ensuring meaningful protection of users’ digital possessions in their relationships with platforms.

From this perspective, recognition of digital property as a potential institutional mechanism may offer a valuable framework for addressing the dilemmas of “digital force” or “digital feudalism” [2], providing effective protection of users’ rights. Constitutional principles, such as proportionality, due process and equality, can serve as counterbalances to private domination, ensuring users’ digital possessions are not arbitrarily withdrawn. Application of constitutional principles designed to protect property to digital assets could guarantee that individuals may not be arbitrarily deprived of digital values without fair procedure or proportionality review and that any interference in digital possession (e.g., seizure of cryptocurrency) will require justification and possibly compensation.

Therefore, in light of the structural transformations of the digital environment, a rethinking of the constitutional meaning of property is required. The constitutional guarantee of property must now mediate not only between state and citizen, but also between individuals and digital platforms that control access to and use of digital values. Extension of constitutional guarantees to digital property would, *inter alia*, permit the application of the doctrine of indirect horizontal effect [5] to the relations regarding digital values. Thus, constitutional law may shape the normative boundaries of digital property.

Recognition of digital property would mean extension of the constitutional functions of property (such as social function and foundation

for economic activity) to the emerging forms of digital objects. The social function of digital property would mean digital owners also owe duties. Constitutional law balances individual and community interests, and that principle should be applied to digital sphere too (it can be already traced in obligations to prevent hate speech or provide access to data needed for research). With regard to digital wealth, this might translate into social welfare measures like taxing digital transactions for public benefit, or allowing user-friendly inheritance of digital estates so that digital property also “serves the public” by securing families’ livelihoods. Treating digital goods as secure property would also provide a stable foundation for economic activities, which may, inter alia, foster economic innovation and stability in new markets. Digital property rights will encourage individuals to invest in digital ventures, knowing their “digital capital” won’t be arbitrarily taken, and therefore foster digital economy. These constitutional ideals can be mapped onto digital assets to guide law and policy.

### SOURCES:

1. Belli, L., & Venturini, J. (2016). Private ordering and the rise of terms of service as cyber-regulation. *International Politics Review*, 5(4), 1–17.
2. Banta, N. (2017). Property interests in digital assets: The rise of digital feudalism. *Cardozo Law Review*, 38, 1099–1152. <https://ssrn.com/abstract=3000026>
3. Suzor, N. (2018). Digital constitutionalism: Using the rule of law to evaluate the legitimacy of governance by platforms. *Social media + Society*, 4(3), 1–11. <https://doi.org/10.1177/2056305118787812>
4. DeNardis, L. (2013). The emerging field of Internet governance. In W. H. Dutton (Ed.), *The Oxford handbook of Internet studies* (pp. 555–575). Oxford University Press.
5. Robin-Olivier, S. (2014). The evolution of direct effect in the EU: stocktaking, problems, projections. *International Journal of Constitutional Law*, 12(1), 165–188. <https://doi.org/10.1093/icon/mou007>